מה:

.ולעיל ע"ל וש"נו. ל) נכלות סא. ע"ש שבת לה. ע"ש עירובין יח. ע"ש, ג' ב"ב קנה:, ד) [יבמות כ.], ה) וחגיגה ג:ן,

ו. וַיּבֶן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצַּלְע אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם יובּלְעְ בָּשֶׁוּ לְּלְחְדּמׁן יְתְּדְּם לְאשָׁה וְיבְאָהָ אָל הָאָדְם: בראשית ב כב בי וואת לְפָנִים בְּיִשְׂרָאַל על הָגָאוּלְה וְעַל הַתְּמוֹרְה על הָגִאוּלָה וְעַל הַתְּמוֹרְה

לְקַיִּם כָּל דְּבֶר שָׁלַף אִישׁ נַעַלוֹ וְנָתַן לְרַעָהוּ וְזֹאת הַתְּעוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל:

הוהות הר"ח

(A) גם' רב ור' חנינה (C) רש"י ד"ה בת י"א וכו מדתני ליה: (ג) ד"ה וואכ לפנים וכו׳ ל״א שמו של רב נ"ב ולי נראה ר"ב ורב" חנינ״ה בגימטר׳ בישרא״ל. יואל: (ד) ד״ה מגופא וכו׳

הגהות מהר"ב רושרורו

א] גם' וסימניך חאת לפנים בישראל. עיין דרשת מהראנ"ח

מוסף רש"י

נדריה נבדקין. אם ידעה לשם מי נדרה לשם מי הקדישה נדרה נדר (במדבר ל ד). נדריה קיימין. אינה לריכה לינדק (שם). שקלעה. עורוריו יח.

קודם הומן הוה למה לי סד"א כו'. ול״ת ונת י״ל שנה למה ליה למימר דאילו חריפא לא בדקינן לה דהיינו קודם

בפירקין אמרי׳ כל י״ב שנה ממאנת ומכאן ואילך אינה ממאנת ובפ׳ נערה אלכשיגדיל יבעול ויתן גם: **בותני'** בת שנתפתתה (כתובות ד' נא.) אמר דהלכה אחת עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין בת כרבי לגבי רשב"א לבד מלגבי מילתא שתים עשרה שנה ויום א' נדריה קיימין ובודקין דהתם וביש נוחלין (ב"ב דף קכד:) נמי פסיק הלכה כרבי מחבירו: שהתינוק מצוי בבית רבו. ואפילו אין לו רב רגיל לנאת ולבא ומתפקח יותר: אילימא לנדרים. וכלא הכיא ב׳ שערות ואפ״ה נדרו נדר אם ידע למי נדר כיון שהוא

שנה לפני גדלות דמסתמא יביא ב׳ שערות כשיהיה בן י"ג ויום אחד כדאמר רבא לקמן חזקה הביאה שערות: אלא לענין עונשין. וכגון שהביא ב' שערות תוך הזמן מי חשיב גדול כמו לחחר זמן לענין חלינה וקדושין ונדרים לקיים נדרו אפי׳ אינו יודע למי נדר כיון שהביא ב׳ שערות ומיבעיא ליה אי הוי שומא אי לאו:

ליבדוק קמ"ל ולתני הני תרתי בבי בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין ובודקין כל י"ב בת אחת עשרה ויום א' נדריה נבדקין למה לי איצמריך סד"א סתמא בשתים עשרה בעיא בדיקה באחת עשרה לא בעיא בדיקה והיכא דחזינן לה דחריפא מפי מיבדקה באחת עשרה קמ"ל קודם הזמן הזה ואחר הזמן הזה למה לי סד"א הנ"מ היכא דלא קאמרי אינהו אבל היכא דקאמרי אינהו נסמוך עלייהו קמ"ל ת"ר אלו דברי רבי ר"ש בן אלעזר אומר דברים האמורים בתינוקת בתינוק אמורים דברים האמורים בתנוק בתנוקת אמורים א"ר חסדא מ"ם דרבי דכתיב יויבן ה' [אלהים] את הצלע מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר מבאיש ואידך ההוא מבעי ליה לכדריש לקיש יהאמר ריש לקיש משום ר"ש בן מנסיא ויבן ה' [אלהים] את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקלעיתא בנייתא ור"ש בן אלעזר מ"ם אמר רב שמואל בר רב יצחק מתוך שהתינוק מצוי בבית רבו נכנסת בו ערמומית תחלה ºאִיבעיא להו תוך זמן, כלפני זמן או כלאחר, זמן למאי הלכתא אי לנדרים לאו כלפני זמן דמיא ולאו כלאחר זמן דמיא אלא לעונשין מאי רב ור' ® חנינא דאמרי תרווייהו תוך זמן כלפני זמן ר' יוחנן ור' יהושע בן לוי דאמרי תרווייהו תוך זמן כלאחר זמן אמר רב נחמן בר יצחק א וסימניך יוואת לפנים בישראל מתיב רב המנונא אחר זמן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעים לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדריהם נדר והקדשן הקדש הא תוך זמן כלפני זמן אמר ליה רבא אימא רישא קודם הזמן הזה אע"פ שאמרו יודעים אנו לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו אין נדריהם נדר ואין הקרשן הקרש הא תוך זמן כלאחר זמן ולא היא רבא קמעי הוא סבר רב המנונא ממשנה יתירה קדייק ואדדייק מסיפא לידוק מרישא ולא היא רב המנונא מגופא דמתניתין קא דייק הא לאחר זמן היכי דמי אי דלא אייתי שתי שערות קמן הוא אלא לאו דאייתי שתי שערות ומעמא

וטעמא אינטריך למתנייה כדפרכינן 'לעיל והא דתני ליה תנא דמתני' למידק מינה לענין עונשין הא תוך הזמן כלפני הזמן דאי לענין נדרים לא כלפני זמן ולא כלאחר זמן: **מגופה דמסני׳ דייק. ד**לה מחוקמה אלה כשהביה שתי שערות והפ״ה לה חשיב ליה גדול עד להחר זמן. והשתה ליכא למיפרך לידוק מרישא דהא לא דייק מידי דבין רישא ובין סיפא לגופא אינטריך לענין נדרים דלא חימא הני מילי היכא דלא האמרי אינהו אבל היכא דאמרי אינהו כו׳ כדאמר לעיל ומיהו מגופא דסיפא שמעינן דעד דמטו לאחר זמן בעינן יודע להפלות ואם אינו יודע להפלות וד ואפילו הביא ב' שערות לאו איש הוא דניהוי נדרו נדר מחמת אישות בלא הפלאה: קטן הוא. ואמאי נדרו נדר הא לאו בחזקת גדול הוא כל זמן שלא הביא ב' שערות ומופלא סמוך לאיש נמי לא הוי דהא אינו יודע לשם מי נדר ומהיכא מיתי דנדרו נדר: אלא לאו כשהביא. ומשום הכי נדרו נדר אע"יג דאין יודע להפלות דהא גדול הוא:

לכשיגדיל יבעול. והך ביאה הוי קנין גמור ואם בא לגרשה אינה לריכה חלינה דכתיב (דברים כה) ולקחה לו לחשה כיון שלקחה נעשית כחשתו לכל דברים: בזרבי נבדקין. אם ידעה לשם מי נדרה הומן ויש לומר דוו אף זו קתני דלא מיבעיא דלא אמרי אלא אפילו (נעשית כאשתו לכל דברה: בותבר' נבדקין. אם ידעה לשם מי נדרה אמרי לא מהני: אלד דברי רבי. נראה דהלכה כרבי דלקמן ולשם מי הקדישה: קודם הומן הוה. כגון במינוקת קודם שיבא ראש

השנה של שתים עשרה ובתינוק קודם ראש השנה של שלש עשרה: אין תורה אור השלם נדריהן נדר. דקטנים הן: אחר הומן הוה. בתינוקת מבת שתים עשרה ויום אחד ולמעלה בתינוק מי"ג שנה ויום אחד ולמעלה: אפילו אמרו אין אנו יודעין כו'. גדולים הם ובכלל שוטה נמי לא מחזקינן להו דסופו לבא לכלל דעת ואין שוטה אלא המקרע כסותו והלן בבית הקברות והיולא יחידי בלילהי. אבל תוך הומן הזה אם יודע לשם מי נדר הוי נדר ואם לאו לא הוי נדר דקטן הוא. ובגמרא מפרש כולה מילתא: גבו' למה לי. ממילא ידענא דמכאן ואילך לא בעי בדיקה: סד"א בודקין לעולם. והאי דקתני בת אחת עשרה נבדקין למעוטי קודם זמן הזה דלא בדקינן ליה דאפילו ידע קטן הוא קמ"ל דלמעוטי אחר זמן נמי אתא: בודקין **כל י"ב למה לי**. הא תנא דמיום א' בשתים עשרה מתחילין לבדוק ואינן קיימין בלא בדיקה עד יום אחד בי"ג אלמא כל י"ב הוי זמן בדיקה: היכח דבדקנה ל'. יום קמחי דשתים עשרה: ולא ידעה להפלות. לפרש לשם מי נדרה. ולישנא דקרא נקט כי יפליא לנדור [במדבר ו]: חו לא נבדוק. וליחזקה בקטנה: בת י"א כו' למה לי. (כ) מדתנן ליה בודקין כל י"ב שמעינן דמקמי הכי לא: הני מילי. דמקמי הכי מוחזקין קטנים ולאחר זמן מוחזקין גדולים: היכא דלא קאמרי אינהו. קודם הזמן יודעין אנו ולאחר זמן אין אנו יודעין: דברים האמורים כו'. דתינוק ממהר להתחכם יותר מתינוקת: לעונשין. וכגון דאייתי שתי שערות תוך הזמן דאי לא אייתי אפילו לאחר זמן לאו בר עונשין הוא ולאחר זמן אי אייתי

ב׳ שערות הוי גדול ובר עונשין:

כלפני הומן. ולא ענשינן ליה ושתי שערות הויה להו שומה: ווחת לפנים.

וזאת לשון נקבה כלומר רב חנינא

דשמיה לשון נקבה אמר לפנים כלומר

לפני זמן ולא תטעה להחליף דבריהם.

ל"א שמו (ג) של רב דאמר כלפני

הזמן מובלע בתיבת בישראל: מחיב

רב המנונה. קס"ד כדחמר לקמן

דרב המנונא משנה יתירה דייק דלא

כל שתים עשרה בן שתים עשרה שנה ויום אחד נדריו נבדקין בן י"ג שנה ויום אחד נדריו קיימין ובודקין כל שלש עשרה קודם לזמן הזה אע"פ שאמרו יודעין אנו לשם מי נדרנו לשם מי הָקדשנו אין נדריהם נדר ואין הקדשן הקדש לאחר הזמן הזה אע"פ שאמרו אין אנו יודעין לשם מי נדרנו לשם מי הקדשנו נדרן נדר והקדשן הקדש: גמ" וכיון דתנא בת אחת עשרה שנה ויום א' נדריה נבדקין בת י"ב שנה ויום א' נדריה קיימין למה לי סד"א בודקין לעולם קמ"ל וכיון דתני בת י"ב שנה ויום אחד נדריה קיימין בודקין כל שתים עשרה למה לי סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר מר "ל' יום בשנה חשובים שנה היכא דבדקנא ל' ולא ידעה להפלות אימא תו לא בו א מיי׳ פ״ה מהלי יבוס הל' כא סמג עשין נג טוש״ע אה״ע סי קסו סעי׳ ב: פו ב מיי פי״א מהלי נדרים

סלי א ב ג סמג לאוין

תום' הרא"ש

י״ד שנה שמכרה בנכסי י״ד אביה. ופריך תלמודא ולישלח ליה בת י״ב שנה ויום אחד ולקמן נמי בשמעתין קאמר רבא כל י"ב ממאנת והולכת לה ובפרק אע"פ ובפ' יש נוחלין אמרינן הלכה כר' מחבירו: מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר

מבאיש. פירוש הקדים בה בינה יותר מבאיש: שהתינוק מצוי וכו'. ואפי' אין לו רב רגיל לבוא ולצאת עם בני אדם ומתפקח יותר ואפי׳ אין רגיל כלל אין . תולדתו משתנית מאבותיו וארות משונית מאבותיו ואבות אבותיו: תוך זמן כלאחר זמן. ומופלא סמוך לאיש הוי לעולם שנה אחת סמוכה לגדלות בין מיהר :להביא בין איחר להביא וואת לפנים בישראל. פי׳ ריב״ל היה לוי

רואת לפנים בישראל. פיי ריב״ל היה לוי כדאמרינן בפ׳ כל הבשר [דף קו ע״ב] ר׳ מיאשא בריה דר׳ יהושע בן לוי לוי ישראל אמרו לפנים: